

Θεραπευτικό Παιχνίδι & Παιγνιοθεραπεία 1^ο Μάθημα

Εαρινό 2025-2026

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (0804.6.012.0)

Καλούδη Σοφία Γεωργία

Περιεχόμενα μαθήματος

- Ορισμοί, θεωρίες, μορφές, χαρακτηριστικά και αξία του παιχνιδιού
- Ορισμός παιγνιοθεραπείας
- Η διαδικασία της παιγνιοθεραπείας (το πλαίσιο, τα όρια και οι τεχνικές της) θεωρίες της παιγνιοθεραπείας
- Οι δεξιότητες συμβουλευτικής του παιγνιοθεραπευτή στο πλαίσιο της προσωποκεντρικής θεωρίας του C. Rogers

Περιεχόμενα .....

- Η θεωρία της προσκόλλησης του J. Bowlby (τύποι δεσμού προσκόλλησης)
- Βασικές αρχές και θεωρίες νευροβιοψυχολογίας, η σχέση τους με το παιχνίδι και η εφαρμογή τους
- Η χρήση της άμμου ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: Θεωρίες, πλαίσιο και εφαρμογή τους
- Διαδικασίες της παιγνιοθεραπείας μέσω της άμμου (sandplay therapy)

Περιεχόμενα.....

- Οι θεραπευτικές ιστορίες ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: Θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασία εφαρμογής
- Ο δημιουργικός οραματισμός ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: Θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασία εφαρμογής
- Η μουσική, η κίνηση και ο χορός στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας

Περιεχόμενα.....

- Η τέχνη στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες εφαρμογής (η χρήση του πηλού)
- Η χρήση της τέχνης ως διαγνωστικού εργαλείου στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας
- Η εφαρμογές της παιγνιοθεραπείας σε διαφορετικού τύπου ψυχοσυναισθηματικών δυσκολιών

- Θέματα δεοντολογίας στο θεραπευτικό παιχνίδι και την παιγνιοθεραπεία

Στόχοι του μαθήματος

- Οι φοιτητές/ριες να μπορούν να κατανοήσουν της αξία του παιχνιδιού
- Να μάθουν θεωρίες και τύπους του παιχνιδιού
- Να μπορούν να αξιοποιήσουν το παιχνίδι στη θεραπευτική διαδικασία

Τι είναι παιχνίδι;

(Kieff, 1994)

- Το παιχνίδι είναι η εργασία των παιδιών
- Το παιχνίδι είναι ο τρόπος με το οποίο τα παιδιά εκφράζονται
- Το παιχνίδι είναι διασκέδαση
- Τα παιδιά μαθαίνουν τις κινητικές δεξιότητες
- Το πιο σημαντικό που κάνουν τα παιδιά
- Το παιχνίδι μαθαίνει τα παιδιά πώς να επικοινωνούν
- Το παιχνίδι ξοδεύει όλη την ενέργεια των παιδιών
- Το παιχνίδι είναι η ζωγραφική και οι κατασκευές
- Το ανακάτεμα των παιδιών με άλλα παιδιά, είναι παιχνίδι
- Οτιδήποτε μετά τις υποχρεώσεις τους (σχολείο, μαθήματα)

Ιστορική Αναδρομή

«Μπορείς να ανακαλύψεις περισσότερα για ένα άνθρωπο μέσα σε μια ώρα παιχνιδιού από ό,τι μέσα σε ένα χρόνο συζήτησης»

(Πολιτεία, Πλάτωνας)

«Αθύρματα» (άλογο- καλάμι)

Αγαπημένο παιχνίδι των μεγαλύτερων σε ηλικία αγοριών ήταν το "άθυρμα", ένα πήλινο αλογάκι πάνω σε ρόδες, που το έσερναν σε όλο το σπίτι

Πλαταγή
(Πλάτωνας 429-
347 π.Χ)

Η πρώτη
κουδουνίστρα που
την έβαζαν στο
χέρι του μωρού
και με τον ήχο που
έκαναν τα
πετραδάκια που
είχε μέσα, το
έκαναν να
ξεχνιέται και να
σταματά τα
κλάματα

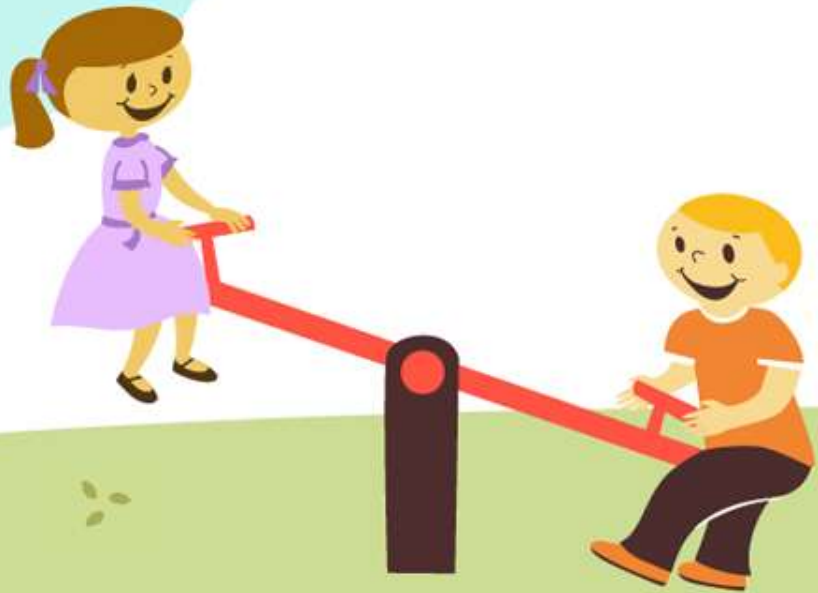

Η «Πλαγγόνα» Η αρχαία κούκλα των κοριτσιών στην αρχαία Ελλάδα

Οι ρίζες του παιχνιδιού είναι πανάρχαιες όπως και οι τέχνες. Σπάνια διαχωρίζονται. Ο άνθρωπος παίζοντας έφτασε να κάνει τέχνη, παίζοντας ανακάλυψε τη γνώση. Αν ανατρέξουμε στις ρίζες του παραδοσιακού κυρίως παιχνιδιού θα βρούμε σε πολλά αρχέτυπες μορφές τέχνης, τελετουργίας λαϊκών δοξασιών, μύθων και ποίησης (Λ. Κουρετζής, 1991)

Η αξία του παιχνιδιού

Γιατί είναι δύσκολο να ορίσουμε την έννοια του παιχνιδιού;

Μια απάντηση σύνθετη και δυναμική

Η σημασία, η έννοια και η αξία του παιχνιδιού προκύπτει....

- Στη γνώση του κάθε ατόμου για το παιχνίδι
- Στις εμπειρίες του παιχνιδιού
- Στα βιώματα μας
- Στις πολιτισμικές αξίες σχετικά με το παιχνίδι
- Τις ιστορικές θεωρητικές και πολιτισμικές μας απόψεις

Η αναγνώριση της αξίας του παιχνιδιού....

- Σύμφωνα με τον Sheridan σε σχέση με το παιδί, αντανακλάται σε πρόσφατη τεκμηρίωση της ότι τα παιδιά μέσα από το παιχνίδι μαθαίνουν και εξελίσσονται ως προσωπικότητες, αλλά και ως μέλη μιας ευρύτερης κοινωνίας
- Το παιχνίδι συμβάλλει στην:
  - **Κοινωνική και συναισθηματική** ανάπτυξη: Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να μάθουν για τους εαυτούς τους και για τους άλλους. Να αντιληφθούν τις επιπτώσεις της συμπεριφοράς και να αναπτύξουν δεξιότητες για την επίλυση συγκρούσεων, την εμπιστοσύνη και την αποδοχή. Να πειραματιστούν με τα συναισθήματα και τους κοινωνικούς ρόλους
  - **Γνωστική** ανάπτυξη: Τα παιδιά μέσα από την αλληλουχία τη σπουδαιότητα και την ισορροπία αναπτύσσουν στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων ώστε να γίνει πρόδρομος πιο πολύπλοκων σκέψεων

Η αξία του παιχνιδιού

- **Η ανάπτυξη της γλώσσας:** Το παιχνίδι προφέρει ευκαιρίες για την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων σε σχέση με το λεξιλόγιο, την προσφορά, τη δομή, προτάσεων και τη μετάδοση της έννοιας και της πρόθεσης
- **Σωματική ανάπτυξη:** Το παιχνίδι περιλαμβάνει αδρές και λεπτές κινήσεις και ως εκ τούτου προωθεί το συντονισμό και την ικανότητα οπτικής και χωρικής αντίληψης
- Επιπλέον ο Whitebread(2010) εξηγεί ότι κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων που ορίζονται ως παιχνίδι, τα παιδιά εμφανίζουν υψηλότερα επίπεδα μεταγνώσης και αυτορρύθμισης
- Ως αποτέλεσμα, το παιχνίδι προωθεί και προστατεύει την αυτοεκτίμηση και διατηρεί την προσοχή για να υπάρξει μάθηση(Howard,2010α)

Η αξία του παιχνιδιού

- Το παιχνίδι θεωρείται ένα άριστο μέσο ένταξης του παιδιού στην έννοια των κανόνων, μέσα σε κλίμα προσωπικής επιθυμίας και ευχαρίστησης και ένα πεδίο εντατικής εξάσκησης όλων των αναπτυξιακών τάσεων(Vygotsky,1933)
- Ειδικότερα το παιχνίδι σχετίζεται με τη νοητική ανάπτυξη. Αποτελώντας ένα απαραίτητο μέσο διαχωρισμού των αντικειμένων από τις σχετιζόμενες με τα αντικείμενα έννοιες και ένα νήμα διασύνδεσης των φανταστικών και των πραγματικών καταστάσεων(Vygotsky,1933)
- Ο **Vygotsky** θεωρεί ότι το παιχνίδι αντιμετωπίζεται ως μέσο εκδήλωσης των αναγκών και των κινήτρων του παιδιού, καθώς και ως μέσο καλλιέργειας της φαντασίας και της δημιουργικότητας τις οποίες θεωρεί «ψυχολογικά εργαλεία» άμεσα σχετιζόμενα με την αισθητική ανάπτυξη

Η αξία του παιχνιδιού

- Σχετική είναι και η οπτική του Βίννικοτ (1980) ο οποίος αναδεικνύει τη διανοητική πλευρά του παιχνιδιού ερμηνεύοντας το, ως ένα ενδιάμεσο φαινόμενο μεταξύ της εσωτερικής και της εξωτερικής πραγματικότητας του ατόμου(Ζορμπαλά, 2011)
- Η διαδικασία αυτή λειτουργεί σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, ιδιαίτερα σε καταστάσεις όπου ενεργοποιούνται η φαντασία και η δημιουργικότητα. Νευραλγική θεωρείται η σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο παιχνίδι και τις πολιτισμικές εκφράσεις. Πρόκειται για μια διαδοχική εξέλιξη από τα μεταβατικά φαινόμενα στο παιχνίδι, στο ομαδικό και από εκεί στις πολιτισμικές εμπειρίες(Βίννικόντ,1980,σ.101)

Ο ρόλος του παιχνιδιού

Η διάρκεια και η ποιότητα του παιχνιδιού των παιδιών διαδραματίζουν ιδιαίτερο ρόλο στην κατάλληλη ωρίμανση του νευρικού τους συστήματος και την απόκτηση εμπειριών που συντονίζουν, εξισοροπούν και ρυθμίζουν τις σχέσεις τους με τον εαυτό τους και τους άλλους, με τα συναισθήματά, τις εντάσεις, τις ανησυχίες, τα άγχη, τις συγκρούσεις, τα διλήμματά τους

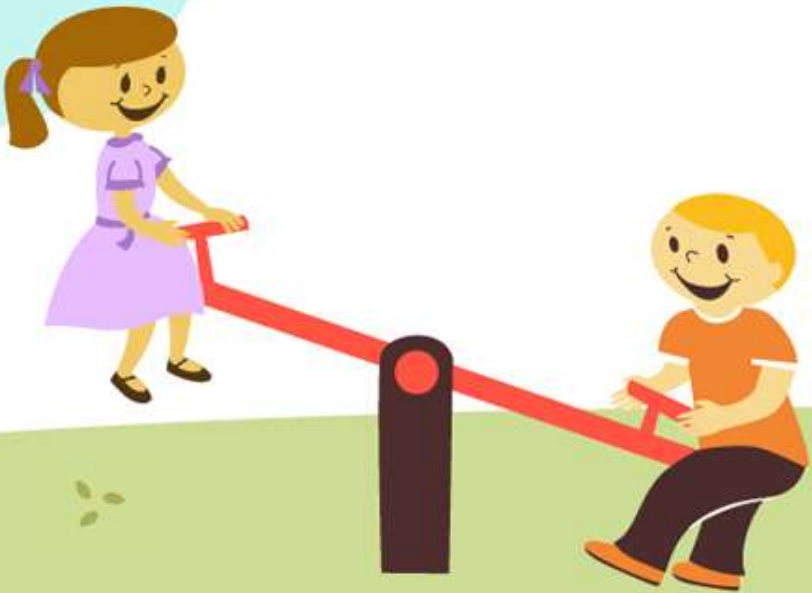
Το παιχνίδι λειτουργεί με τον πιο ευνοϊκό τρόπο για τη διευκόλυνση των διαδικασιών ανάπτυξης των παιδιών και γενικότερα της μεταμόρφωσης του εαυτού τους

(Πουρκός, 2022)

Εσείς παίζετε;

Αναστοχασμός μέσα από βιωματική άσκηση στο μάθημα

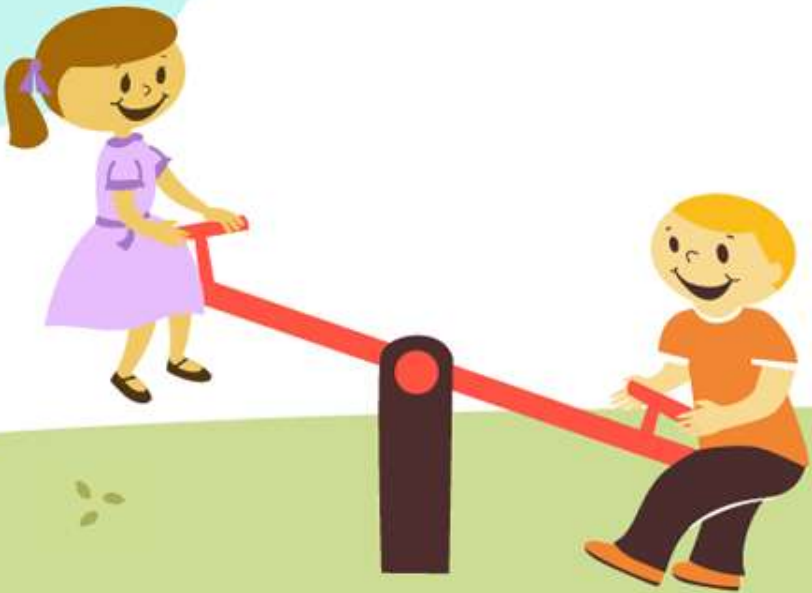
Το παιχνίδι των συναισθημάτων με Lego

Αναστοχαστείτε .....ΤΙ
συναισθήματα νιώθατε
όταν παίζατε;

Ορισμοί για το παιχνίδι

Τι σημαίνει παιχνίδι;

Ας επιχειρήσουμε να ορίσουμε το παιχνίδι....

- Το παιχνίδι είναι τόσο περίπλοκο που αψηφά τον ορισμό (Moyles,1989)
- Το παιχνίδι είναι ένα σύνθετο και πολύμορφο φαινόμενο, το οποίο περιλαμβάνει διαφορετικές πράξεις, προσανατολισμούς και εκδηλώσεις
- Ο καθένας έχει κάποια ιδέα για το τι σημαίνει να παίζεις και πως το παιχνίδι μπορεί να μοιάζει. Η λήψη της απόφασης για ένα σαφή ορισμό αποδείχτηκε προβληματική. Από όλα αυτά προκύπτει μια σημαντική αφήγηση που αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα του παιχνιδιού ως μια συμπεριφορά, μια διαδικασία και μια προσέγγιση για τη δραστηριότητα. Ιδίως η ελευθερία και η επιλογή, οι οποίες είναι συνυφασμένες με το αυθόρμητο παιχνίδι το καθιστούν ζωτικής σημασίας συστατικό για την υγιή ανάπτυξη των παιδιών(Moyles,1989)
- Παιχνίδι(play): Είναι η πρόθυμη συμμετοχή στην ευχάριστη σωματική ή διανοητική προσπάθεια για την απόκτηση συναισθηματικής ικανοποίησης

Το παιχνίδι ως συμπεριφορά

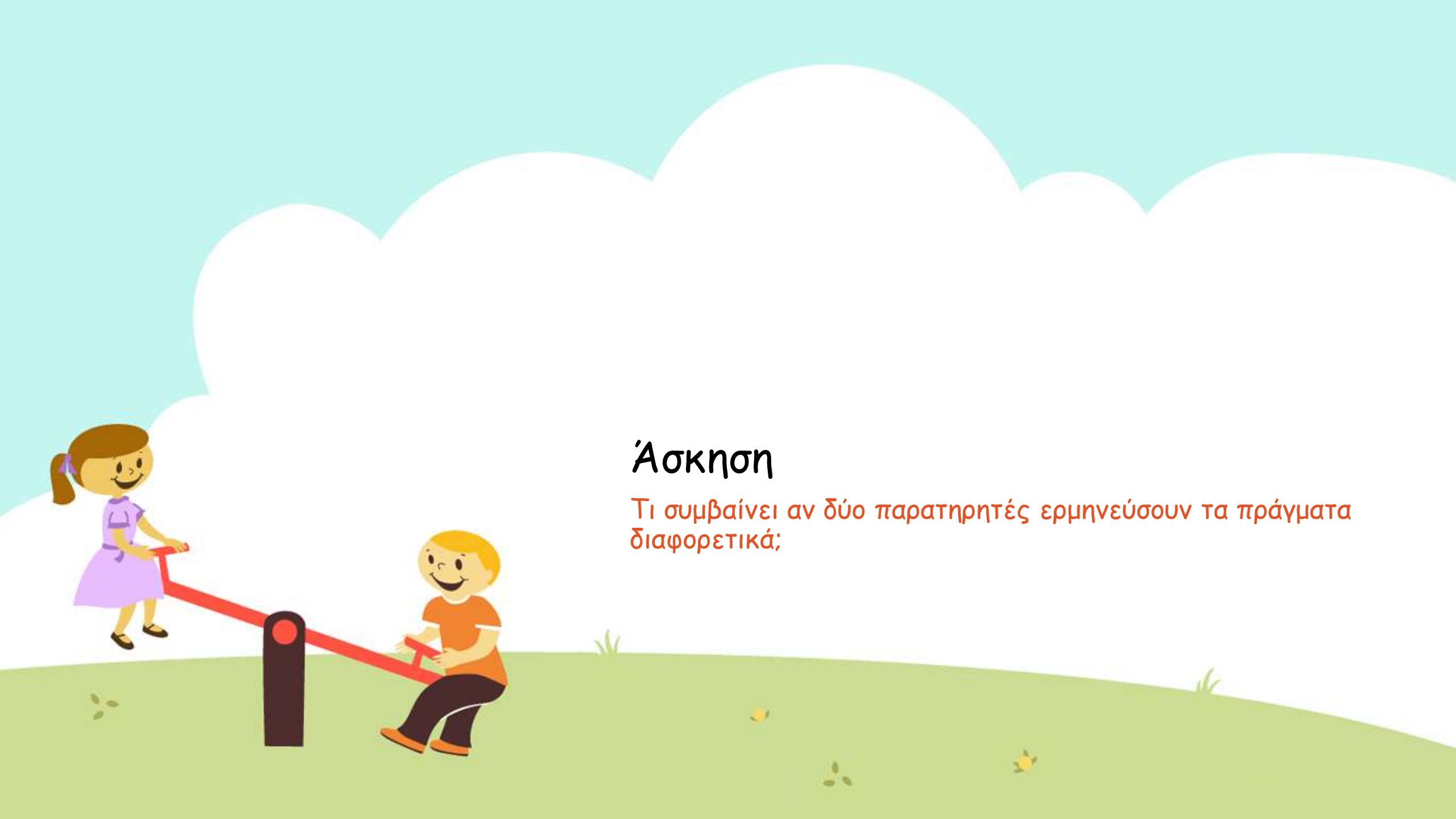
- Ο ορισμός των λεξικών για το παιχνίδι δηλώνει ότι: είναι μια αμέριμνη ενέργεια που χαρακτηρίζεται από επιπολαιότητα και διασκέδαση. Ωστόσο αυτό έρχεται σε ασυμφωνία με τη βαθιά σοβαρότητα η οποία εμφανίζεται όταν παρατηρούμε παιδιά κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Οι Krasnor & Pepler (1980) αναφέρουν ότι για να θεωρηθεί μια δραστηριότητα παιχνίδι θα πρέπει να παρατηρούμε:
- Εθελοντική συμμετοχή
- Ευχαρίστηση
- Εσωτερικό κίνητρο
- Προσποίηση
- Μεγαλύτερη εστίαση στη διαδικασία παρά στο αποτέλεσμα

Ο ορισμός για το παιχνίδι

- Το παιχνίδι αποτελεί χαρακτηριστικό της προσωπικότητας και της προδιάθεσης του ατόμου να εμπλακεί με ένα ξεχωριστό ατομικό τρόπο σε παιγνιώδης δραστηριότητες κάθε είδους και διάρκειας (Boyer, 1997)
- Το παιχνίδι είναι η δραστηριότητα μέσα από την οποία τα παιδιά καλύπτουν όλες τις αναπτυξιακές τους ανάγκες (Maxim, 1989)
- Το παιχνίδι είναι μη κυριολεκτικό, επιτρέπει στα παιδιά να ξεφύγουν από τους περιορισμούς της καθημερινής ζωής και να πειραματιστούν με νέες εμπειρίες (Stagnitti, 2004)
- Το παιχνίδι βοηθά πολλές φορές τα παιδιά να εξωτερικεύουν τα συναισθήματα τους και τα προβλήματα που μπορεί να έχουν

Άσκηση

Τι συμβαίνει αν δύο παρατηρητές ερμηνεύσουν τα πράγματα διαφορετικά;

Ας μελετήσουμε δύο παραδείγματα με παιδιά που παίζουν με τουβλάκια Lego(Το παιχνίδι ως συμπεριφορά)

▪ Α παιδί

- Το παιδί παίρνει το κουτί με τα τουβλάκια από το ράφι και το τοποθετεί πάνω στο τραπέζι. Το παιδί φτιάχνει ένα αντίγραφο του μοντέλου που παρουσιάζεται στη συσκευασία. Δεν υπάρχει χαμόγελο, είναι συγκεντρωμένο, ψάχνει για κομμάτια και συχνά ρίχνει ματιές αν η κατασκευή είναι σύμφωνα με την απεικόνιση του σχεδίου πάνω στο κουτί

▪ Β παιδί

- Το παιδί παίζει τα τουβλάκια στο χαλί. Τοποθετεί τα τουβλάκια τυχαία, χωρίς σχήμα και συνεχώς αλλάζει την κατασκευή, δεν ακολουθεί ένα σχέδιο. Χωρίζει τα τουβλάκια ανά χρώμα, άλλες φορές ανα μέγεθος, γελά δυνατά όταν τα χτίζει και μετά τα γκρεμίζει

Ποια δραστηριότητα μπορεί να οριστεί παιχνίδι;
Φάνηκε προσποίηση στις δραστηριότητες;

Παιδί Α΄

- Δεν υπάρχουν σημάδια ευχαρίστησης και διασκέδασης
- Υπάρχει συγκέντρωση

Παιδί Β΄

- Η δραστηριότητα ήταν διασκεδαστική
- Υπάρχει ελευθερία αδόμητου παιχνιδιού

Η προσέγγιση στο παιχνίδι

- Η προσέγγιση για τον ορισμό του παιχνιδιού βασίζεται συνήθως στις απόψεις των ενηλίκων σχετικά με το τι είναι παιχνίδι, αντί να λαμβάνουμε υπόψη την αντίληψη των παιδιών, αφού παιχνίδι σημαίνει διαφορετικά πράγματα με διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικές στιγμές (Howard, 2009)
- Είναι απαραίτητο να αναλογιστούμε τι σκέφτονται για τη φύση των δραστηριοτήτων τους τα ίδια τα άτομα που εμπλέκονται
- Επίσης να κατανοήσουμε τι κάνει τα παιδιά να προσεγγίζουν τις δραστηριότητες με παιγνιώδη τρόπο (Saracho, 1990)
- Ο τρόπος που προσεγγίζουν τα παιδιά μια δραστηριότητα είναι μακράν πιο σημαντικός από την ίδια τη δραστηριότητα (Bundy, 1993)

Η δυναμική διαδικασία του παιχνιδιού (Sturrock & Else, 1998)

- Το παιχνίδι είναι μια συμπεριφορά και μια εξελικτική διαδικασία
- Τα παιδιά κινούνται μέσα και έξω από το πλαίσιο του παιχνιδιού ανάλογα τις προσωπικές τους ανάγκες, τις επιθυμίες τους, τις επιρροές από το περιβάλλον, όπως: η τοποθεσία, η διαθεσιμότητα υλικών, ο χρόνος και η εμπλοκή άλλων
- Τα παιδιά επικοινωνούν την επιθυμία τους για το παιχνίδι με μια σειρά από σημάδια και ότι για να διατηρηθεί η δυναμική του παιχνιδιού αυτά τα σημάδια πρέπει να βρουν την κατάλληλη ανταπόκριση
- Για να διατηρηθεί μια κατάσταση παιχνιδιού οι ανάγκες και οι επιθυμίες των παικτών είναι υπό διαπραγμάτευση
- **Παραδείγματα;**

Κλασικές Θεωρήσεις για το παιχνίδι

- Της πλεονάζουσας ενέργειας (Spencer, 1873)
- Οι άνθρωποι είναι εξοπλισμένοι με την απαραίτητη ενέργεια σύμφωνα με την επιβίωσή τους και πρέπει να εκτονωθεί κατά κάποιον τρόπο. Ο σκοπός του παιχνιδιού είναι να γίνει χρήση αυτής
- Μπορείτε να δώσετε ένα παράδειγμα;
- Της ανακεφαλαίωσης (αταβισμός) (Hughes, 1999)
- Ο άνθρωπος ακολουθεί μια έμφυτη εξελικτική πορεία από τη γέννησή του
- Το παιχνίδι αποτελεί το «σταυροδρόμι» όπου αντικατοπτρίζει παρόμοια τα στάδια της ανθρώπινης εξέλιξης. Το παιχνίδι προετοιμάζει τα παιδιά να γνωρίσουν τον σύγχρονο κόσμο. Η αυθαίρετη εμπλοκή των ενηλίκων στο παιχνίδι

Κλασικές θεωρήσεις συνέχεια....

- Η θεωρία της πρακτικής ενηλικίωσης (Groos, 1901)
- Τα παιδιά παίζουν για να εξασκήσουν και να τελειοποιήσουν το ένστικτο της επιβίωσης. Η εξάσκηση αυτή φαίνεται από την επιλογή αντιπροσωπευτικών παιχνιδιών (κούκλες, κουζινικά, ιατρικές βαλίτσες) που τα προετοιμάζει για την ενηλικίωση
- Η θεωρία ανανέωσης της ενέργειας ή θεωρία της ανακούφισης (Patrick, 1916)
- Η αντιστάθμιση της κούρασης με κινητικές δραστηριότητες και η αξιοποίηση του παιχνιδιού στην αποκατάσταση της ενέργειας και η επαναφορά τους στην «εργασία» (οι διακοπές, το διάλειμμα)

Σύγχρονες Θεωρίες ....

- **Κοινωνικοπολιτισμική Θεώρηση** η πρώτη επαφή του παιδιού με τη γνώση επέρχεται μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης με γονείς και την ομάδα των συνομηλίκων. Η κατανόηση διαμορφώνεται από τις κοινωνικές αξίες και πεποιθήσεις, ανακαλύπτουν κατάλληλους τρόπους και δεξιότητες ώστε να επιλύσουν προβλήματα και να εκφράσουν ιδέες (Vygotsky, 1978)
- **Συμπεριφορική Θεώρηση** του παιχνιδιού, εξετάζει συμπεριφορές που μπορούν να γίνουν αντιληπτές και να μετρηθούν. Ο θεωρητικός συμπεριφοριστής (Skinner, 1953) πιστεύει ότι η συμπεριφορά ενός παιδιού διαμορφώνεται από τις επιρροές του περιβάλλοντος μέσω της συντελεστικής μάθησης και της ανταμοιβής σε μια αποδεκτή συμπεριφορά η οποία θα επαναλαμβάνεται. Για παράδειγμα ένας ρόλος σε ένα παιχνίδι μπορεί να χρησιμεύσει ως επιθυμητή συμπεριφορά
- Στη θεωρία της **κοινωνικής μάθησης (Bandura, 1977)**, πιστεύουν ότι τα παιδιά μαθαίνουν όχι μόνο μέσω εμπειριών αλλά και μέσω παρατήρησης (πηγή μίμησης και μάθησης)

Σύγχρονες θεωρίες του παιχνιδιού

- Η σύγχρονη θεώρηση του παιχνιδιού σύμφωνα με την ψυχαναλυτική θεωρία για το παιχνίδι (Freud, 1958) εκτίμησε το ρόλο του παιχνιδιού ως μια συναισθηματική απελευθέρωση των παιδιών καθώς μεγαλώνουν
- Ο Erikson (1963) πίστευε ότι το παιχνίδι βοηθούσε τα παιδιά να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους και να κυριαρχήσουν στις σκέψεις τους, στο σώμα τους, στα αντικείμενα και στη κοινωνική συμπεριφορά, καθώς ωριμάζουν
- Η γνωστική αναπτυξιακή θεώρηση (Piaget, 1952), υποστηρίζει ότι τα παιδιά δημιουργούν τη δική τους γνώση για τον κόσμο μέσα από την αλληλεπίδραση τους με τους άλλους, με αντικείμενα, με υλικά. Το παιχνίδι αντικατοπτρίζει τις αναδυόμενες ικανότητες του παιδιού και τις αναπτυξιακές του ικανότητες. Το παιχνίδι αποτελεί το όχημα με το οποίο το παιδί οικοδομεί και κατανοεί τον κόσμο γύρω του

Σύγχρονες Θεωρίες...

- **Οικολογική άποψη** για το παιχνίδι τονίζει την προοπτική με την οποία το άτομο μπορεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητές του πολιτισμικά-οικολογικά και την ανάπτυξη και την σημασία που διαδραματίζουν τα τρία επίπεδα που επηρεάζουν το παιχνίδι α) τις φυσικές και κοινωνικές πτυχές β) τις ιστορικές επιρροές και πως αντιλαμβάνονται το παιχνίδι και γ) πολιτισμικές και ιδεολογικές πεποιθήσεις όπου καθορίζεται από το πλαίσιο(σπίτι, σχολείο) μέσα στο οποίο το παιδί παίζει το οποίο είναι πολύπλοκά και επηρεάζονται από πολλές μεταβλητές

(Rooptarine, Johnson & Hooper, 1994)

Προσεγγίσεις για το τι είναι παιχνίδι

- Το παιχνίδι ως προσέγγιση για την εργασία
  - Τα παιδιά δεν ορίζουν πάντα το παιχνίδι σε κάτι απαραίτητα διασκεδαστικό (Robson,1993)
- (π. χ Το γράψιμο στο πάτωμα αντί στο γραφείο μπορεί να οριστεί ως παιχνίδι για τα παιδιά)
- Το παιχνίδι ως εξερεύνηση
  - Ο Piaget (1951) αναφέρει ότι η εξέλιξη της δραστηριότητας από εξερεύνηση σε παιχνίδι γίνεται καθώς τα παιδιά εξοικειώνονται με τα αντικείμενα και το περιβάλλον γύρω τους. Στο στάδιο της εξερεύνησης το παιδί ανακαλύπτει τι κάνει ένα αντικείμενο. Το στάδιο εξερεύνησης είναι σημαντικό αφού λειτουργεί ως τόπος εκκίνησης για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του παιχνιδιού

Τύποι παιχνιδιού

- Το παιχνίδι αντανakλά την ανάπτυξη. Η τυπολογία τεκμηριώνει τις δραστηριότητες που είναι πιθανό να δούμε πως οι διαφορετικοί τύποι παιχνιδιού συμβάλλουν στην ανάπτυξη
- Η **Hutt**,(1976) ξεχωρίζει τα παιχνίδια γνώσεων με αυτά που στηρίζονται στη φαντασία και την πειθώ

Συμβολικές αναπαραστάσεις βιωμάτων των παιδιών στο ελεύθερο παιχνίδι

- Ο μηχανισμός που ενεργοποιούν τα παιδιά να προβάλουν τα συναισθήματά τους σε διάφορα αντικείμενα για να διαχειριστούν τις διάφορες καταστάσεις που βιώνουν είναι εκπληκτικός
- Η συνομιλία με ένα αρκουδάκι, η δημιουργία ενός δράκου που ρίχνει φωτιές ή μια ζωγραφιά με μία πριγκίπισσα, μπορεί να είναι για ένα παιδί απελευθερωτικό
- Μέσα από αυτές τις εκφράσεις μπορούν να κατανοούν τον κόσμο στον οποίο ζουν, μπορούν να τον αγγίξουν και να τον δαμάσουν
- Αν οι ενήλικες εμπιστευούν αυτούς τους μηχανισμούς που ενεργοποιούν τα παιδιά τότε θα μπορέσουν να σεβαστούν και να αγκαλιάσουν τα συναισθήματά τους

Ο Hughes(1999) περιγράφει 16 διαφορετικούς τύπους παιχνιδιού

- Άγαρμπο και χωρίς τάξη (γαργαλητό
- Κοινωνικο- δραματικό (δυνητικά ανθρώπινων εμπειριών)
- Κοινωνικό (κοινωνική δέσμευση)
- Αντικειμένου(χειρισμός ματιού, χεριού κινήσεις)
- Ρόλων (διαπροσωπικές σχέσεις)
- Ανακεφαλαιωτικό (ανακάλυψη στα τελετουργικά, ιστορίες, ποιήματα)
- Κινητικό
- Επικοινωνιακό (παντομίμα, κάρτες)
- Δραματικό
- Συμβολικό
- Βαθύ (επικίνδυνες εμπειρίες)
- Διερευνητικό (πληροφορίας και εννοιών)
- Φαντασίας- Φαντασιωτικό
- Κυριαρχικό (έλεγχος)
- Δημιουργικό

Τρεις φάσεις του παιχνιδιού της γνωστικής ανάπτυξης (Piaget, 1951)

- ❖ **Πρακτικό παιχνίδι:** Στο στάδιο αισθησιοκινητικής ανάπτυξης (έως 2 έτη) τα παιδιά εξερευνούν το σώμα τους και τα αντικείμενα μέσα από την όραση, τον ήχο, την αφή, τη γεύση (επαναλαμβανόμενο παιχνίδι)
- ❖ **Συμβολικό παιχνίδι:** Στο στάδιο της προλογικής νόησης (2 έως 7 ετών) αναδύεται το παιχνίδι προσποίησης, να επιτρέπουν ένα πράγμα να αναπαριστά ένα άλλο
- ❖ **Παιχνίδια με κανόνες:** Κατά τη διάρκεια της λογικής σκέψης (7 έως 11 ετών) το παιχνίδι διέπεται από κανόνες

Μορφές παιχνιδιού.....(Parten, 1932)

- Η Parten, (1932) παρατήρησε σε παιδιά ηλικίας 2 έως 5 ετών ότι όσο ή ηλικία μεγάλωνε τόσο το παιχνίδι γινόταν πιο κοινωνικό. Έτσι περιέγραψε έξι στάδια κοινωνικής συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού:
- **Συμπεριφορά του παρατηρητή:** το παιδί δεν παίζει μόνο παρατηρεί
- **Μοναχικό παιχνίδι:** Το παιδί παίζει μόνο του αδιαφορώντας για τους άλλους
- **Συμπεριφορά παθητικού θεατή:** Το παιδί παρακολουθεί το παιχνίδι των άλλων και μπορεί να μιλήσει στα παιδιά αλλά η συζήτηση δεν αφορά το παιχνίδι
- **Παράλληλο παιχνίδι :** Το παιδί παίζει μιμούμενο το παιχνίδι που παίζεται κοντά του, χωρίς να αλληλεπιδρά
- **Συνειρμικό παιχνίδι:** Τα παιδιά παίζουν μαζί αλλά οι δραστηριότητές τους δεν είναι οργανωμένες
- **Συνεργατικό παιχνίδι:** Τα παιδιά μοιράζονται τις προθέσεις τους σχετικά με την πρόοδο του παιχνιδιού

- Το παιχνίδι αντανακλά, αλλά και υποστηρίζει την ανάπτυξη των παιδιών
- Το παιχνίδι είναι κάτι περισσότερο από συμπεριφορά, είναι τρόπος προσέγγισης μιας δραστηριότητας
- Όταν στα παιδιά δίνεται η ελευθερία, η επιλογή και ο έλεγχος μπορούν να προσεγγίσουν μια δραστηριότητα με τον ίδιο τρόπο που προσέγγισαν το παιχνίδι
- Η ανάπτυξη ενισχύεται όταν τα παιδιά προσεγγίζουν τις δραστηριότητες όπως το παιχνίδι

Περίληψη

Με λίγα λόγια

Καλό απόγευμα!!!

Ευχαριστώ!!!

